

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.08.2023

Pan
Zbigniew Romała
Prezes
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego
w Gdańsku

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku
Aleja Zwycięstwa 16/17
80-219 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.65.2022 z 15 maja 2023 r.

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. - wykonanie planu finansowego
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku, Aleja Zwycięstwa 16/17, 80-219 Gdańsk (dalej: WSA).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Romała, Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, od 23 marca 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	Alicja Szczepaniak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/24/2023 z 17 stycznia 2022 r. Elżbieta Gębał, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/27/2023 z 20 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str.1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. WSA, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p> <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">- analiza porównawcza wykonania planu dochodów budżetowych,- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,- analiza stanu zobowiązań,- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.
--------------	---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2022 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Badanie 6,2% wydatków ogółem budżetu państwa realizowanych w 2022 r. w łącznej kwocie 22 886,2 tys. zł wykazało, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, w sposób celowy i gospodarny. Badanie dokumentacji dotyczącej zamówionej i wykorzystanej energii elektrycznej wykazało nieprawidłowości w rozliczeniach z tego tytułu. Nie miały one jednak wpływu na powyższą ocenę.

W 2022 r. WSA nie udzielał zamówień publicznych z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³ (kwoty wydatków nie przekraczały 130 tys. zł). Badane zamówienie publiczne zostało przygotowane i przeprowadzone zgodnie z regulacjami wewnętrznymi WSA. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłatą odsetek.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie objęte badaniem sprawozdania budżetowe WSA za 2022 r. oraz sprawozdania WSA w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2022 r. Badane sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny ich poprawność.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W 2022 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku uzyskał dochody w kwocie 2870,03 tys. zł, co stanowiło 119,68% kwoty planowanej w ustawie budżetowej na 2022 r. (2398,0 tys. zł.)⁵ oraz 127,42 % kwoty dochodów wykonanych w 2021 r. (2252,37 tys. zł). Głównymi źródłami uzyskanych dochodów w roku 2022 były dochody z: § 0630 wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (2479,52 tys. zł, tj. 86,4% całości dochodów) oraz § 0700 wpływy ze spłaty oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (233,67 tys. zł, tj. 8,1% całości dochodów). Najmniejsze dochody WSA uzyskał w § 0940 wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (360 zł, tj. 0,01% całości dochodów) oraz w § 0970 wpływy z różnych dochodów (217,93 zł, tj. 0,01% całości dochodów).

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U z 2022 r. poz. 1710 ze zm.); dalej: „nupzp”.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Plan dochodów nie uległ zmianie.

Zwiększenie zrealizowanych dochodów w porównaniu do ustawy budżetowej wynikało głównie z przedterminowej spłaty pożyczek przez sędziów (§ 0700 o 37,6% planowanej kwoty), z większej ilości sprzedanych składników majątkowych (§ 0870 o 82,8% planowanej kwoty) oraz ze zwiększenia dochodów o charakterze sankcyjnym (§ 0950 o 444% planowanej kwoty), których wykonania nie da się dokładnie przewidzieć.

Na koniec 2022 r. w WSA należności pozostałe do zapłaty wynosiły 542,5 zł i były niższe od stanu należności na koniec 2021 r. o kwotę 257,5 zł tj. o 32,2%. Główne należności dotyczyły nieuregulowanych należności z: § 0630 (400,0 zł, tj. 4x100,00 zł) – cztery nieuiszczone opłaty kancelaryjne oraz § 0750 (142,5 zł) - wynajem pokoi w części hotelowej.

Główna księgową poinformowała, że w styczniu 2023 r. należność za nocleg i dwie opłaty kancelaryjne (2x100,00) zł zostały uregulowane, jedna należność (100,00 zł) została umorzona i w jednej sprawie (100,00 zł) nadal toczy się postępowanie.

(akta kontroli str. 207-239)

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1. W 2022 r. WSA zrealizował wydatki w wysokości 22 886,2 tys. zł, co stanowiło 98,25% planu po zmianach i 91,8% kwot zaplanowanych pierwotnie. Najniższe wykonanie wydatków (tj. poniżej 80% planu finansowego) miało miejsce w rozdziale 751102 (Naczelné organy sądownictwa) w: § 4710⁶ (61,8%) oraz § 4140⁷ (75,0%).

W stosunku do 2021 r. nastąpił wzrost wydatków ogółem o 5,4% (o 1175,62 tys. zł, głównie w: § 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników 393,49 tys. zł, § 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne 123,31 tys. zł, rozdziale 75312 Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne 286,76 tys. zł i § 4270 Zakup usług remontowych 341,38 tys. zł).

(akta kontroli str. 10-17)

Jak podał Dyrektor WSA, przyczyny niższego wykonania wydatków w ww. paragrafach w stosunku do planu pierwotnego wynikały m.in. z: § 4140 niemożności precyzyjnego planowania z powodu kwartalnych zmian wysokości przeciętnego wynagrodzenia oraz zmniejszającego się miesięcznie stanu zatrudnienia pracowników, w oparciu o które naliczane są miesięczne wpłaty na PFRON, w § 4710 zaplanowano kwotę wyższą od wykonanej w celu zabezpieczenia środków na wpłaty na PPK dla nowych uczestników (osoby decydujące się na przystąpienie i osoby nowozatrudnione), a niższe od planowanego wykonanie spowodowane było brakiem nowych uczestników, jak również długotrwałymi nieobecnościami z powodu choroby części obecnych uczestników PPK.

(akta kontroli str. 18-19)

WSA nie realizował w 2022 r. wydatków z budżetu środków europejskich oraz z rezerw budżetowych. Nie było środków na wydatki niewygasające w roku 2021. Nie zgłaszano środków do blokad.

(akta kontroli str. 17)

2.2. Na strukturę wydatków WSA według grup ekonomicznych w 2022 r. składały się wydatki bieżące⁸ stanowiące 86,1% wydatków ogółem, świadczenia na rzecz osób

⁶ Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający

⁷ § 4140 Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

⁸ W wysokości 19 675,5 tys. zł.

fizycznych⁹ - 13,2%, wydatki majątkowe¹⁰ - 0,7%. Proporcje te były zgodne z planem finansowym na rok 2022. Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. nie uległa zmianie.

(akta kontroli str. 15-16)

2.3. Przeciętne zatrudnienie w WSA w przeliczeniu na pełne etaty (według Rb-70) w 2022 r. wyniosło 98,8 i było niższe od zatrudnienia w 2021 r. o 0,72 etatu (0%), co wynikało głównie ze zmniejszenia liczby sędziów (o 1,41 etatu) i asystentów sędziów (o 1,19 etatu), przy zwiększeniu liczby asesorów sądowych (o 1,51 etatu). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2022 r. wyniosło 12 605,20 zł i było wyższe o 428,89 zł (3,52%) w porównaniu do 2021 r.

(akta kontroli str. 17, 20 i 154)

Kwota wydatków poniesionych przez WSA w 2022 r. na wynagrodzenia osobowe wyniosła 14 944,73 tys. zł i była wyższa o 403,29 tys. zł (2,8%) w porównaniu do 2021 r. Stanowiła 99,4% kwoty określonej w planie finansowym po zmianach.

(akta kontroli str. 17, 20 i 154)

2.4. W 2022 r. zawarto dziewięć umów cywilnoprawnych (łącznie na 31,07 tys. zł)¹¹, w tym: sześć umów zlecenia (w tym z sześcioma pracownikami WSA na okres do trzech miesięcy) oraz trzy umowy o dzieło (w tym z dwoma pracownikami WSA) z osobami wykonującymi zadania pomocnicze (zatrudnionymi jako: kierowca, rzemieślnik, referent, archiwista). Dotyczyło to: remontu pomieszczeń, mycia okien i niszczenia dokumentów.

(akta kontroli str. 21-22)

2.5. Wydatki majątkowe WSA w 2022 r. zaplanowano w kwocie 173,0 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 170,25 tys. zł (o 1,59% niższej). W porównaniu do 2021 r. wydatki majątkowe były wyższe o 49,9 tys. zł¹², tj. o 41,4%. Środki te zaplanowano na finansowanie trzech zadań, w tym: zakup kserokopiarek A3, zakup i montaż klimatyzatora i zakup licencji systemu Obsługi Spraw Orzekanych. Wszystkie zadanie na 170,25 tys. zł zrealizowano w 2022 r.

W pierwotnym planie finansowym (na 125,0 tys. zł) nie ujęto wydatków na: zakup i montaż klimatyzatora w Sali rozpraw (16,0 tys. zł) oraz zakup licencji systemu Obsługi Spraw Orzekanych (32,0 tys. zł). W trakcie roku dokonano zwiększenia środków na realizację tych zadań o pełną kwotę. Zmiany w planie wydatków majątkowych następowały każdorazowo po uprzednim uzyskaniu zgody dysponenta części. Zmiany były celowe.

(akta kontroli str.15-16, 23-26)

2.6. Wysokość zobowiązań WSA wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 1216,5 tys. zł. Dane te były zgodne z ewidencją księgową. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Nie wystąpiły również przypadki niewykazania zobowiązań w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(akta kontroli str. 27-31)

⁹ W wysokości 3 040,4 tys. zł.

¹⁰ W wysokości 170,25 tys. zł.

¹¹ W 2021 r. zawarto siedem umów cywilnoprawnych na 35,88 tys. zł, tj. wyższej o 4,81 tys. zł od 2022 r.

¹² Wydatki majątkowe w 2021 r. wynosiły 120,4 tys. zł.

Główne pozycje zobowiązań na koniec 2022 r. zostały wykazane w rozdziale 75102 w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej:

- w § 4040 w kwocie 1 040,6 tys. zł (dodatkowe wynagrodzenie roczne),
- w § 4110 w kwocie 97,6 tys. zł (składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego),
- w § 4120 w kwocie 12,3 tys. zł (składki na Fundusz Pracy z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego),
- w § 4210 w kwocie 2,4 tys. zł (zakup materiałów i wyposażenia),
- w § 4260 w kwocie 38,1 tys. zł (zakup energii)
- w § 4300 w kwocie 1,6 tys. zł (zakup usług pozostałych),
- w § 4360 w kwocie 1,2 tys. zł (opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych)
- w § 4610 w kwocie 21,9 tys. zł (koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego)
- w § 4710 w kwocie 0,8 tys. zł (wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający).

Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłatą odsetek.

(akta kontroli str. 17, 27-31, 155)

2.7. Szczegółowym badaniem objęto wydatki w kwocie 1413,83 tys. zł, tj. 6,2% wydatków poniesionych ze środków budżetu państwa w 2022 r. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie zapisów konta 130 – Rachunek bieżący. Próba obejmowała wylosowanych metodą monetarną (MUS¹³) 37 zapisów księgowych za 12 miesięcy 2022 r., dotyczących wydatków na kwotę ogółem 756,7 tys. zł (wszystkie w grupie wydatków bieżących pozapłacowych), dobranych celowo dwóch grupy wydatków (usługa ochrony i Poczta Polska) – 533,13 tys. zł oraz objętych badaniem w ramach próby zamówień publicznych na kwotę 123,97 tys. zł (wydatki majątkowe).

Ustalono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki.

(akta kontroli str. 29-134)

2.8. W 2022 r. WSA nie udzielił zamówień publicznych z zastosowaniem przepisów nupzp (w trybie zamówienia klasycznego). Łączna wartość zamówień udzielonych w 2022 r. (bez podatku VAT) wyniosła 1494,42 tys. zł.

(akta kontroli str. 135-153)

Badanie dobranej celowo postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (w trybie zapytania ofertowego z możliwością negocjacji, do którego nie zastosowano przepisów nupzp z uwagi na wartość zamówienia – tj. nieprzekraczającą kwoty 130,0 tys. zł bez VAT), na które w 2022 r. wydano 123,97 tys. zł brutto, wykazało, że:

- postępowanie na dostarczenie i instalację siedmiu szt. kserokopiarek przygotowano i przeprowadzono, a zamówienia udzielono i zrealizowano zgodnie z wewnętrznymi procedurami wydatkowymi,
- realizacja zamówienia (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartej umowy,
- poniesione z tytułu realizacji zamówienia wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań WSA,

¹³ Próbę wydatków wylosowano metodą monetarną ze zbioru wydatków bieżących pozapłacowych i wydatków majątkowych o kwotach powyżej 1000 zł.

- działania WSA były zgodne z zasadami określonymi w przepisach art. 44 i 46 ustawy o finansach publicznych¹⁴, odpowiednio w zakresie planowania, przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia jak i realizacji zamówienia oraz obowiązków publikacyjnych i sprawozdawczych.

(akta kontroli str. 79-98, 112-134 i 135-153)

WSA wywiązał się z obowiązku publikacji w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej WSA planu postępowania o udzielenie zamówień w 2022 r.

Roczne sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2022 r.¹⁵ przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych 1 marca 2023 r., tj. w terminie, o którym mowa w art. 82 ust. 2 nupzp¹⁶ i art. 98 ust. 2 Prawa zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. ¹⁷ (do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie).

(akta kontroli str. 104-153)

2.9. W latach 2021-2022 wartość faktur za energię elektryczną wynosiła odpowiednio: 225,2 tys. zł i 234,1 tys. zł w tym na usługi dystrybucji: 120,3 tys. zł i 108,1 tys. zł. Jednostka posiadała dwa punkty poboru energii elektrycznej (PPE)¹⁸. Dyrektor WSA zawarł z Energa-Obrót S.A. umowę¹⁹ o analizę zużycia energii i możliwość zmniejszenia wydatków dotyczących energii elektrycznej dla PPE nr: 590243831007752994. Otrzymana analiza przedstawiła optymalizację kosztów energii dla wskazanego PPE, przy zamianie grupy taryfowej C21 na C23 roczne oszczędności na poziomie około 14,5 tys. zł netto oraz obniżenie zamówionej mocy umownej tj. 65 kW do poziomu 55-61 kW może spowodować oszczędności o 5,7 tys. zł. rocznie. Badania PPE nr: 590243831007752994 wykazało, że Energa-Obrót S.A. w fakturach za okres od stycznia do czerwca 2022 r. naliczała opłaty za 80 kW co było niezgodne z § 2 pkt 3 umowy PPE 2994, w której moc umowna stała wynosiła 65 kW. Dyrektor WSA w trakcie trwania kontroli wystąpił do Energa-Obrót S.A. w sprawie skorygowania faktur za energię za okres od stycznia do czerwca 2022 r. i rozliczenie powstałej nadpłaty. Energa-Obrót S.A. potwierdziła zaistniały błąd. WSA w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparcia niektórych odbiorców w 2023 r.²⁰ podjął następujące działania w celu obowiązkowego zmniejszenia całkowitego zużycia energii:

- wymieniono stare oprawy oświetleniowe na nowe ledowe (umożliwiające zmniejszenie zużycia energii elektrycznej nawet trzy krotnie),
- wymieniono kamery w systemie CCTV na kamery działające na podczerwień i zamontowano czujki ruchu,

¹⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.)

¹⁵ Sprawozdanie dotyczące postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2021 r. oraz sprawozdanie dotyczące postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych po dniu 31 grudnia 2020 r. i zakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru, sposobu przekazywania oraz sposobu i trybu jego korygowania (Dz. U. poz. 2463), tj. 1 stycznia 2022 r. - § 4 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. rozporządzenia.

¹⁶ Dotyczy sprawozdania z postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2021 r.

¹⁷ Dz.U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm. – uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r. Dotyczy sprawozdania z postępowań wszczętych po dniu 31 grudnia 2020 r. i zakończonych przed dniem 1 stycznia 2022 r.

¹⁸ PPE nr: 590243831007752994 – Al. Zwycięstwa 16/17 i PPE nr: 590243831008968271 – Al. Zwycięstwa 21.

¹⁹ Umowa nr AG-240/02/21-1 na świadczenie usług zawarta w dniu 18.10.2022 r. (dalej: umowa PPE 2994).

²⁰ Dz. U. 2023 r. poz. 269 ze zm. i 2243.

- zaplanowano w planie wydatków na 2023 r. środki na kontynuację wymiany opraw oświetleniowych na oprawy LED,
- zobowiązano pracowników do wyłączania światła przy opuszczaniu pomieszczeń, wyłączaniu urządzeń nieużytkowanych i po zakończeniu pracy (nawet ze stanu czuwania) oraz gotowanie wody w czajnikach elektrycznych w ilości niezbędnej,
- zakazano korzystania z dodatkowego dogrzewania pomieszczeń biurowych grzejnikami elektrycznymi.

Dyrektor WSA już w styczniu 2022 r. w związku z dużym wzrostem cen energii elektrycznej wystąpił do Pomorskiego Konserwatora Zabytków o uzyskanie zgody na montaż instalacji fotowoltaicznej w budynkach WSA. Konserwator odmówił zajęcia stanowiska przez wydanie żądanego uzgodnienia/opinii konserwatorskiej z powodu użycia niewłaściwego trybu zapytania i błędnej podstawy prawnej. Według wyjaśnień złożonych przez Dyrektora WSA kierownictwo NSA zalecało, aby wniosków o zmianę mocy umownej nie składać zbyt pochopnie, gdyż istnieje ryzyko, że nietrafne obniżenie mocy umownej może spowodować naliczenie przez operatora opłaty z tytułu jej przekroczenia.

(akta kontroli str. 240, 402, 434-450)

Badanie wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w dwóch punktach poboru energii elektrycznej (dalej: PPE) wykazało, że:

- 1) wartość mocy umownej była wyższa od faktycznego zapotrzebowania na moc elektryczną w poszczególnych okresach rozliczeniowych, tj.:
 - w PPE 59 0243 8310 0896 8271 (grupa taryfowa C21) maksymalna moc pobrana wyniosła od 13% do 24,3% mocy umownej;
 - w PPE 59 0243 8310 0775 2994 (grupa taryfowa C21) maksymalna moc pobrana wyniosła od 43,3% do 86,1% mocy umownej.

W trakcie kontroli Dyrektor WSA wystąpił do Energa Obrót z wnioskiem o zmianę grupy taryfowej (z C21 na C23) w ww. obu PPE²¹.

- 2) w PPE 59 0243 8310 0896 8271 (grupa taryfowa C21) opłaty za pobór energii biernej pojemnościowej wyniosły 2,2 tys. zł, co stanowiło 6,1% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (35,5 tys. zł);
w PPE 59 0243 8310 0775 2994 (grupa taryfowa C21) opłaty za pobór energii biernej pojemnościowej wyniosły 7,6 tys. zł. w tym od września do grudnia opłaty wyniosły 5,7 tys. zł, co stanowiło 10,7% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (71,4 tys. zł);
- 3) w PPE 59 0243 8310 0775 2994 (grupa taryfowa C21) jednostka podpisała umowę na analizę kosztów energii elektrycznej z Energa-Obrót S.A. W przygotowanej analizie Energa-Obrót zarekomendowała korzyści dla WSA przy zamianie taryfy z C21 na C23, oszczędności roczne wyniosłyby około 14,5 tys. zł i 5,7 tys. zł przy zmianie mocy umownej (między 55 a 61 kW).

Do czasu zakończenia kontroli WSA nie wystąpił z wnioskiem o obniżenie mocy umownej, mimo, że raport z analizy optymalizacji parametrów zużycia energii elektrycznej przez WSA zawierał rekomendacje w tym zakresie.

(akta kontroli str. 240-257, 261-264, 362-387, 392-393, 427-433, 451-455, 605-606)

²¹ Pismo z 9.02.2023 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W WSA za zakup energii elektrycznej do punktu PPE nr: 590243831007752994 wydano kwotę o 2107,32 zł²² wyższą, niż wynikająca z obliczenia uwzględniającego warunki określone w umowie nr AG 240/02/21/1 z dnia 13.12.2021 r. W okresie od lutego do lipca 2022 r., na podstawie faktur wystawionych przez dostawcę energii elektrycznej²³, dokonywano płatności za moc umowną stałą w wysokości 80 kW, podczas gdy zgodnie z postanowieniami § 2 pkt 3 tej umowy należało dokonywać płatności za 65 kW.

Przyczyną ww. nieprawidłowości było nierzetelne dokonywanie przez zastępcę dyrektora WSA kontroli merytorycznej ww. dowodów księgowych, która zgodnie z obowiązującą w WSA Instrukcją Obiegu Dokumentów Księgowych miała polegać m.in. na sprawdzeniu, czy zastosowane ceny i stawki były zgodne z zawartymi umowami.

Dyrektor WSA, który m.in. zatwierdził do wypłaty kwoty określone w ww. fakturach, wyjaśnił że przyczyną rozliczenia zawyżonych faktur była trudność w prawidłowym zrozumieniu wszystkich składników wyszczególnionych w fakturze (11 składowych w fakturze, podczas gdy w umowie jest ich kilka). Dla części z nich nomenklatura nazewnicza różniła się od umowy. Dotyczyło to m.in. mocy umownej stałej (zapis w umowie „moc umowna stała, a na fakturze „moc umowna”). Dla pracowników WSA zatwierdzających pod względem merytorycznym faktury za energię elektryczną, nieposiadających specjalistycznej wiedzy w tym zakresie, stanowiło to duże utrudnienie, zwłaszcza że ich ilość była zmienna i nie odpowiadała zapisom umowy. Główna Księgowa który m.in. zatwierdziła do wypłaty kwoty określone w ww. fakturach, wyjaśniła że przyjęła faktury za energię do rozliczenia, gdyż spełniały wymogi formalno-rachunkowe i posiadały wymagane adnotacje dotyczące kontroli merytorycznej²⁴ i trybu zamówienia zgodnie z nupzp. Kontrola głównego księgowego polegała na ustaleniu, czy wypłata środków budżetowych była zgodna z planem finansowym WSA.

Prezes WSA wyjaśnił, że nie miał wiedzy o zawyżeniu przez Energa-Obrót S.A. mocy umownej stałej o 15 kW miesięcznie, wobec czego nieprawidłowość została skorygowana dopiero po ujawnieniu w toku kontroli NIK.

Dyrektor WSA w trakcie trwania kontroli²⁵ wystąpił do Energa-Obrót S.A. w sprawie skorygowania faktur za energię za okres od stycznia do czerwca 2022 r. i rozliczenie powstałej nadpłaty Energa-Obrót S.A. Poinformował również o planie szkolenia dla pracowników WSA mającym na celu podniesienie umiejętności właściwego odczytania wszystkich elementów wyszczególnionych w fakturach za energię elektryczną.

Energa-Obrót S.A. w udzielonej odpowiedzi²⁶ oświadczyła, że moc umowna została błędnie naliczona z powodu błędu informatycznego powstałego po stronie Sprzedawcy i dokonana zostanie korekta faktur.

(akta kontroli str. 434-440, 573-578)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie wydatków budżetu państwa w 2022 r. przez WSA. Badane wydatki zostały na ogół poniesione w sposób zgodny

²² Kwota za sześć miesięcy. Koszt 80 kW za jeden miesiąc wyniósł 1873,20 zł, koszt 65 kW wyniósłby – 1521,98 zł. Różnica za jeden miesiąc wynosiła 351,22 zł.

²³ Za okres od stycznia do czerwca 2022 r.

²⁴ Zgodnie z instrukcją stanowiącą załącznik do zarządzenia Prezesa WSA w Gdańsku nr 10/2009.

²⁵ Pismo z 13 lutego 2023 r.

²⁶ Pismo z 24 lutego 2023 r.

z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w ustawie o finansach publicznych. Nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa zamówień publicznych oraz regulacji wewnętrznych w tym zakresie.

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie rozliczeń kosztów energii elektrycznej nie miały wpływu na powyższą ocenę obszaru. Dodać należy, iż w toku kontroli NIK, WSA podjął działania w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w tym zakresie.

OBSZAR

3. Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta trzeciego stopnia – WSA:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 456-604)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez WSA sprawozdania budżetowe za 2022 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2022 r.

Badane sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, zgodnie z ewidencją księgową oraz terminowo przekazane do właściwych adresatów.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonywanie rzetelnej kontroli merytorycznej dowodów księgowych dotyczących zakupu energii elektrycznej.
2. Rozliczenie z dostawcą energii elektrycznej wydatków poniesionych na jej zakup w zakresie PPE nr: 590243831007752994.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 27 marca 2022 r.

Kontroler:

Elżbieta Gębal

Starszy inspektor kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

...../.....

podpis

...../.....

podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku

p.o. Dyrektor

podpis

²⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

